

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก

A Study of Current and Desirable States of Academic Management for Secondary Schools Based on Global Citizenship Concept

นันทนา ชมชื่น (Nanthana Chomchuen)¹ แอนจิรา ศิริภิรมย์ (Anjira Siriprom)²

และสืบสกุล นรินทร์รางกูร ณ ออยุธยา (Suebsakul Narintarangkul Na Ayudhaya)³

Received: February 6, 2021

Revised: March 31, 2021

Accepted: June 20, 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,358 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 339 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก มีค่าความเชื่อมั่น .92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตามการบริหารวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ($\bar{X} = 3.28$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุด ($\bar{X} = 3.35$) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 3.33$) การ

พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.22$) และการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.21$) ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก จำแนกตามการบริหารวิชาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X} = 4.47$) พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.46$) การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.46$) และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.44$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการ, ความเป็นพลเมืองโลก

Abstract

The purpose of this study was to study the current and the desirable states of academic management for secondary schools based on global citizenship concept. The population were 2,358 secondary schools in Thailand under the Office of the Basic Education Commission. The study involved a sample of 339 secondary schools. The informants were selected using multi-stage random sampling. The instrument used in this study was a questionnaire to ask about the current and the desirable states of the academic management for secondary schools

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Ph.D. Student, Chulalongkorn University

^{2,3} อาจารย์ที่ปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Advisor, Chulalongkorn University

based on global citizenship concept. The reliability value is 0.92. The data were analyzed using Arithmetic mean, percentage, and standard deviation.

The results of this research were as follows: The current states for academic management of secondary schools based on global citizenship concept was overall at a moderate level ($\bar{X} = 3.28$). Considering each aspect, the instructional management had the highest average ($\bar{X} = 3.35$), following with curriculum development ($\bar{X} = 3.33$), multimedia and educational technology development ($\bar{X} = 3.22$), and measurement and evaluation ($\bar{X} = 3.21$), respectively. The overall desirable state of the academic management of secondary schools based on global citizenship concept was at a high level ($\bar{X} = 4.47$). Considering each aspect, the measurement and evaluation showed the highest average of desirable state ($\bar{X} = 4.50$), following with curriculum development ($\bar{X} = 4.46$), instructional management ($\bar{X} = 4.46$), and multimedia and educational technology development ($\bar{X} = 4.44$), respectively.

Keywords: Academic management, Global citizenship

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยูเนสโกได้กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมเยาวชนและผู้ใหญ่โดยเน้นทักษะในการทำงาน ความสำคัญของการศึกษาด้านพลเมืองในโลกพหุวัฒนธรรมและโลกที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางเพศและมุ่งเน้นไปที่คุณภาพของการจัดการศึกษาตลอดชีวิต (UNESCO, 2018) และ Rome (2018) ได้ให้ความหมายของความ เป็นพลเมืองโลก จากงานวิจัยในหัวข้อ “Global Citizenship: A Moral Imperative” ประกอบด้วย 1) การรับรู้ (Awareness) คือ การรับความแตกต่างของคนอื่นๆ ยอมรับว่าความต่างนั้นมีอยู่ทุกที่ 2) การรู้คุณค่า (Appreciation) คือ การเห็นค่าในความต่างและไม่เห็น

ว่าความต่างระหว่างคนจะเป็นอุปสรรคในการอยู่ร่วมกัน 3) ความเข้าใจ (Understanding) คือ ความพร้อมที่จะยอมรับมุมมองและวิถีชีวิตของคนอื่น และพร้อมที่จะใช้มุมมองที่ต่างออกไป และ 4) ความรับผิดชอบ (Responsibility) คือ การย้ายเตือนพลเมืองโลกให้รับรู้ รู้ค่า และเข้าใจคนอื่นๆบนโลก พร้อมที่จะเรียนรู้จากคนอื่นๆ เพื่อให้ตัวเองเป็นพลเมืองโลกที่ดีขึ้น การสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมือง จึงมุ่งเน้นให้เยาวชนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยการมีทักษะการคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสาร และร่วมมือทำงาน เกิดจากการสร้างจิตใน 2 ลักษณะคือ สร้างให้รู้จักคิด และสร้างให้เป็นมนุษย์ที่มีความเข้าใจในวิถีชีวิตของแต่ละปัจเจกและวัฒนธรรมที่แตกต่าง ซึ่งจะทำให้มีการปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยใจเป็นธรรม มีเมตตาและรู้จักการให้ การศึกษาจึงต้องปรับกระบวนการเพื่อเตรียมเยาวชนให้ ออกไปดำรงชีวิตในโลกนอกโรงเรียนได้ โดยกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ครูจะไม่ใช่แต่เพียงผู้มอบความรู้ให้แก่ นักเรียน แต่ต้องเป็นผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้นักเรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนจึงต้องรู้จักคิดอย่างเป็นระบบ ทักษะนี้เกิดจากการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องโดยการเฝ้ามองอย่างพินิจ พิเคราะห์ สืบหาสิ่งรอบตัว ค้นคว้าหาเหตุผล แยกแยะ และจัดประเภทข้อมูลที่มีและสามารถนำมาผสมผสานกัน อย่างมีเหตุผลสำหรับตนเองและผู้อื่น จนในที่สุด กลายเป็นความสามารถในการสังเคราะห์และนำไปสู่ การเรียนรู้ที่มีรูปแบบซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆ ตลอดชีวิต แต่ ยังหมายรวมถึงการอยู่ร่วมกันในแง่ความสัมพันธ์ หรือ อาจในแง่ความขัดแย้งอีกด้วย นอกจากนี้ยังต้องตระหนักถึงข้อเท็จจริงข้อหนึ่งว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในโลก นั้นนับวันมีแต่ทวีขึ้นเรื่อยๆ และปัญหาเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้คนที่อยู่นอกเหนือพื้นที่นั้นๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แนวคิดเรื่องการอยู่บนโลกนี้ด้วยการ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่ ความพยายามที่จะเรียนรู้และเข้าใจบุคคลในอื่นๆ รวมทั้งการเป็นพลเมืองดีที่มีประสิทธิภาพเพื่อโลกที่เราอาศัยอยู่ด้วยกัน (Knip, 1986, p.5)

แม้ภาครัฐจะให้ความสำคัญกับการเป็นพลเมืองโลก แต่ปัจจุบันคนไทยคนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้าน คุณธรรม จริยธรรมและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ

กระแสการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล ส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนไทยบางส่วนไม่สามารถเลือกรับมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าของคนไทยถูกกลืนโดยวิถีชีวิตแบบใหม่ มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม รักสนุกและความสบาย เชื่อข่าวลือ ขาดความอดทน ขาดวินัย วัตถุนิยม ยอมรับคนที่ฐานะมากกว่าคนอื่น มีคุณธรรม มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหลายประการที่ลอกเลียนแบบวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ซึ่งให้เห็นว่าคนไทยยังขาดทักษะในการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีจากต่างประเทศมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน จึงควรมีการดำเนินการเพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืนมากขึ้น ความเป็นพลเมืองโลก จึงต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในประเทศและต่อโลก เพื่อสร้างความเข้าใจในความต้องการที่จะจัดการกับความอยุติธรรมและความไม่เสมอภาค และมีความปรารถนาและความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่การเป็นพลเมืองโลกเป็นวิธิตัดและพฤติกรรม เป็นวิถีชีวิตความเชื่อที่เราสามารถสร้างความแตกต่าง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 58)

สภาพการจัดการศึกษาของประเทศพบว่า การศึกษาที่ไม่มีคุณภาพก่อให้เกิดปัญหาร้ายแรงต่อประเทศ และได้ชี้ให้เห็นว่าใจกลางของปัญหาคุณภาพการศึกษาไทย ไม่ใช่การขาดทรัพยากร แต่เป็นการขาดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร อันเนื่องมาจากการขาดความรับผิดชอบ และ ชาญณรงค์ พรุ่งรุ่งโรจน์. (2553) กล่าวว่า จากการประเมินสถานศึกษาทุกระดับกว่า 60,000 แห่งทั่วประเทศ พบว่าระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจำนวน 20,376 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 62.04 ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐานจำนวน 12,468 หรือคิดเป็นร้อยละ 37.96 จากการรายงานพบว่ามีรายวิชาสำคัญถูกกลืนหายไป เช่น ศิลธรรม ประวัติศาสตร์ และหน้าที่พลเมือง ส่งผลให้ตัวบ่อนเข้าสู่อุดมศึกษาขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดผลกระทบในระยะยาว การขาดการกำกับเชิงปริมาณ ก่อให้เกิดปัญหาการเปิดหลักสูตรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน (Supply Side) มากกว่าความจำเป็นและความต้องการของสังคม

(Demand Side) ซึ่งจากการศึกษาความเป็นพลเมืองของผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการพบว่า ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษามีความเป็นพลเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาความเป็นพลเมืองในแต่ละด้านพบว่าความเป็นพลเมืองด้านความเคารพผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ทำให้เห็นว่าการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังต้องปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ตามวิสัยทัศน์ของหลักสูตรการศึกษา พ.ศ.2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิด รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิต

การสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองโลก ต้องมุ่งเน้นให้เป็นพลเมืองที่มีจิตสำนึกของความรับผิดชอบที่ตนเองพึงมีต่อสังคมโลก โดยเน้นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เน้นความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมของพลเมืองในภูมิภาคอื่น การเคารพซึ่งกันและกัน Hoy & Miskel (2007) กล่าวถึงงานวิชาการว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาคควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกและถือเป็นเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน ซึ่ง รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ได้สรุปขอบข่ายการบริหารวิชาการของสถานศึกษาตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ มี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับทัศนีย วงศ์เย็น (2553) กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน องค์ประกอบหลักของการบริหารวิชาการซึ่งเป็นงานหลักที่สำคัญของสถานศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอน และการจัดประเมินผลการเรียนการสอน ดังนั้นการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนจึงต้องเตรียมพลเมืองที่พร้อมจะอาศัยอยู่ในโลกท่ามกลางกระแส

โลกาภิวัตน์ที่มีความหลากหลาย มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกในระดับชั้นมัธยมศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะนักเรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่จะก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและสำนึกเพื่อความเป็นพลเมืองโลก

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและเป็นการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเป็นพลเมืองโลกที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้การวิจัยเอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ และการสนทนากลุ่ม ซึ่งออกแบบเป็นแบบขั้นตอนเชิงอธิบาย (Explanatory Sequential Design) โดยใช้การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและการเก็บข้อมูลคุณภาพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,358 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนวณจากสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % (Confidence Interval) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 339 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารประกอบด้วยผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ

ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนละ 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนละ 1 คน และ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ โรงเรียนละ 1 คน และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนละ 1 คน และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ โรงเรียนละ 1 คน รวมโรงเรียนละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 1,695 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ส่วนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก จำนวน 24 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่าดัชนี คือ IOC (Item Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาเลือกค่า IOC มากกว่า 0.5 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหารประกอบด้วยผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ รวมทั้งสิ้น 30 คน และนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient) ของ Cronbach (1990, p. 202 – 204) ได้ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 1,695 ฉบับ ภายหลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้วิจัยทำการตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่มีการตอบอย่างสมบูรณ์จำนวน 1,406 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.95 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราการตอบกลับที่อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก (Berdie Anderson & Niebuhr, 1986)

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก โดยใช้วิธี Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550, หน้า 279) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกจากค่าดัชนี $PNI_{modified}$ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยภาพรวม

ตาราง 1 สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ในภาพรวม

การบริหารงานวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.33	1.12	ปานกลาง	2
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.35	1.09	ปานกลาง	1
3. ด้านการวัดและประเมินผล	3.21	1.10	ปานกลาง	4
4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.22	1.10	ปานกลาง	3
รวม	3.28	1.10	ปานกลาง	-

จากตาราง 1 พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยภาพรวม จำแนกตามการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$, S.D.=1.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการบริหารวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.35$, S.D.=1.09) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X}=3.33$, S.D.= 1.12) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=3.22$, S.D.= 1.10) ตามลำดับ และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}=3.21$, S.D.= 1.10) และมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด

ตาราง 2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการ
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็น
พลเมืองโลก ในภาพรวม

การบริหารงานวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการพัฒนา หลักสูตร	4.46	0.98	มาก	2
2. ด้านการจัดการเรียน การสอน	4.46	0.74	มาก	2
3. ด้านการวัดและ ประเมินผล	4.50	0.87	มาก	1
4. ด้านการพัฒนาและใช้ สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	4.44	0.84	มาก	4
รวม	4.47	0.86	มาก	-

จากตาราง 2 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยภาพรวม จำแนกตามการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$, S.D.=0.86) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการบริหารวิชาการด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X}=4.50$, S.D.= 0.87) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X}=4.46$, S.D.= 0.98) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.46$, S.D.= 0.74) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์เท่ากัน และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.44$, S.D.= 0.84) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำสุด

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยภาพรวม จำแนกตามการบริหารวิชาการและแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก

ตาราง 3 สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยภาพรวม จำแนกตามการบริหารวิชาการและแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก

การบริหารงานวิชาการ	สภาพปัจจุบัน			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการพัฒนา หลักสูตร	3.33	1.12	ปานกลาง	2
1.1 ด้านความรู้ความ เข้าใจ	3.30	1.09	ปานกลาง	3
1.2 ด้านอารมณ์ – สังคม	3.37	1.21	ปานกลาง	1
1.3 ด้านพฤติกรรม	3.33	1.08	ปานกลาง	2
2. ด้านการจัดการเรียน การสอน	3.35	1.09	ปานกลาง	1
2.1 ด้านความรู้ความ เข้าใจ	3.35	1.11	ปานกลาง	2
2.2 ด้านอารมณ์ – สังคม	3.36	1.09	ปานกลาง	1
2.3 ด้านพฤติกรรม	3.34	1.08	ปานกลาง	3
3. ด้านการวัดและ ประเมินผล	3.21	1.10	ปานกลาง	4
3.1 ด้านความรู้ความ เข้าใจ	3.20	1.07	ปานกลาง	3
3.2 ด้านอารมณ์ – สังคม	3.23	1.09	ปานกลาง	1
3.3 ด้านพฤติกรรม	3.23	1.13	ปานกลาง	1
4. ด้านการพัฒนาและใช้ สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	3.22	1.10	ปานกลาง	3
4.1 ด้านความรู้ความ เข้าใจ	3.22	1.10	ปานกลาง	2
4.2 ด้านอารมณ์ – สังคม	3.23	1.10	ปานกลาง	1
4.3 ด้านพฤติกรรม	3.21	1.09	ปานกลาง	3
รวม	3.28	1.10	ปานกลาง	-

จากตาราง 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยภาพรวม จำแนกตามการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.28$, S.D.=1.10) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ด้านอารมณ์-สังคม ($\bar{X}=3.37$, S.D.= 1.21) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรม ($\bar{X}=3.33$, S.D.= 1.08) และด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X}=3.30$, S.D.= 1.09) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ด้านอารมณ์-สังคม ($\bar{X}=3.36$, S.D.= 1.09) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X}=3.35$, S.D.= 1.11) และด้านพฤติกรรม ($\bar{X}=3.34$, S.D.= 1.08) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด 3) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ด้านอารมณ์-สังคม ($\bar{X}=3.23$, S.D.= 1.09) และพฤติกรรม ($\bar{X}=3.23$, S.D.= 1.13) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ส่วนด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X}=3.20$, S.D.= 1.07) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด 4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า ด้านอารมณ์-สังคม ($\bar{X}=3.23$, S.D.= 1.10) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X}=3.22$, S.D.= 1.10) และด้านพฤติกรรม ($\bar{X}=3.21$, S.D.= 1.09) มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด

ตาราง 4 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยภาพรวม จำแนกตามการบริหารวิชาการและแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก

การบริหารงาน วิชาการ	สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.46	0.98	มาก	2
1.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ	4.41	0.76	มาก	3
1.2 ด้านอารมณ์ – สังคม	4.46	0.96	มาก	2

การบริหารงาน วิชาการ	สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.3 ด้านพฤติกรรม	4.51	1.39	มากที่สุด	1
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.46	0.74	มาก	2
2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ	4.42	0.76	มาก	3
2.2 ด้านอารมณ์ – สังคม	4.47	0.73	มาก	2
2.3 ด้านพฤติกรรม	4.51	0.73	มากที่สุด	1
3. ด้านการวัดและประเมินผล	4.50	0.87	มาก	1
3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ	4.49	1.26	มาก	2
3.2 ด้านอารมณ์ – สังคม	4.48	0.73	มาก	3
3.3 ด้านพฤติกรรม	4.51	0.69	มากที่สุด	1
4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.44	0.84	มาก	3
4.1 ด้านความรู้ความเข้าใจ	4.39	0.75	มาก	3
4.2 ด้านอารมณ์ – สังคม	4.47	1.10	มาก	1
4.3 ด้านพฤติกรรม	4.45	0.72	มาก	2
รวม	4.47	0.86	มาก	-

จากตาราง 4 สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยภาพรวม จำแนกตามการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$ S.D.=0.86) เมื่อพิจารณาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ด้านพฤติกรรม ($\bar{X}=4.51$, S.D.=1.39) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านอารมณ์-สังคม ($\bar{X}=4.46$, S.D.=0.96) และด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X}=4.41$, S.D.= 0.76) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ด้านพฤติกรรม ($\bar{X}=4.51$, S.D.=

0.73) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด รองลงมา คือ ด้านอารมณ์-สังคม ($\bar{X}=4.47$, S.D.= 0.73) และ ด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X}=4.42$, S.D.= 0.76) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด 3) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ด้านด้านพฤติกรรม ($\bar{X}=4.51$, S.D.= 0.69) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X}=4.49$, S.D.=1.26) และด้านอารมณ์-สังคม ($\bar{X}=4.48$, S.D.= 0.73) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด 4) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า ด้านอารมณ์-สังคม ($\bar{X}=4.47$, S.D.=1.10) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรม ($\bar{X}=4.45$, S.D.=0.72) และด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X}=4.39$, S.D.=0.75) มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาหลักสูตร เป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพนักเรียนของแต่ละสถานศึกษา การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ชัดเจนจะทำให้การบริหารวิชาการสู่ความเป็นพลเมืองโลกประสบความสำเร็จ โดยเนื้อหาในหลักสูตรต้องครอบคลุมทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ การรู้เท่าทัน ทักษะ เจตคติ และค่านิยมการจัดหลักสูตรสู่ความเป็นพลเมืองโลกต้องขยายประสบการณ์จากตนเองไประดับโลก ต้องศึกษาเนื้อหาอย่างลุ่มลึกเป็นไปตามวุฒิภาวะและระดับชั้นของผู้เรียน และการจัดหลักสูตรบูรณาการทั้งในการจัดบูรณาการสหวิทยาการ ใช้เนื้อหาสาระจากรายวิชาที่หลากหลาย โดยผ่านรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นหลัก โดยเชื่อมโยงบูรณาการร่วมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ที่ว่าการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเป็นเมืองชาติและพลเมืองโลกแบบรอบด้าน และ

เน้นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กรอบโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นจึงควรมีโครงสร้างหลักสูตรแบบบูรณาการและสหวิทยาการ ภายใต้การพัฒนาผู้เรียนแบบรอบด้านและการสร้างทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลก ใช้การรวมเข้าไว้ในรายวิชาหรือกิจกรรมรูปแบบต่างๆ โดยมีกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักที่เน้นการเสริมสร้างความเป็นพลเมือง ได้แก่การพัฒนาบุคคล สังคมและมนุษย์ จริยธรรม และความเป็นพลเมือง การศึกษาเพื่อความเป็นชาติ มีการสอดแทรกการเรียนรู้ความเป็นพลเมืองโลกให้หลักสูตรรายวิชาอื่นๆ เช่นวิชาประวัติศาสตร์บูรณาการในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายมีการเรียนรู้ความเป็นพลเมืองโลกในรายวิชาเลือกเสรี และประสบการณ์การเรียนรู้อื่น นอกจากนี้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีการกำหนดให้มี “การเรียนรู้ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้” เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสบูรณาการความรู้ ทักษะ ค่านิยมและเจตคติ ข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก นอกจากนี้ พิณสุดา สิริธรรค์ (2560) ศึกษาการพัฒนาการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก พบว่า ประเทศไทยมีการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 มีหลักสูตรการศึกษาด้านความเป็นพลเมืองโลกเป็นการเฉพาะในทุกระดับการศึกษา แต่ยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ได้จริงเท่าที่ควร สำหรับต่างประเทศ มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการของสิงคโปร์ (Ministry of Education, 2014) ให้มีความสำคัญกับการจัดหลักสูตร ความเป็นพลเมืองให้เป็นแกนกลางของกรอบหลักสูตรสำหรับสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 และผลลัพธ์ของผู้เรียนที่มีค่านิยมหลัก (Core Values) ในด้านความตระหนักรู้ในตนเอง การจัดการตนเอง ความตระหนักรู้ทางสังคม การจัดการสัมพันธภาพ ความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจที่เชื่อมโยงกับความรอบรู้ความเป็นพลเมือง ตระหนักเรื่องของโลกและทักษะข้ามวัฒนธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง เรียนรู้ด้วยตนเอง และตระหนักถึงความเป็นพลเมืองการสน

วิชาพลเมืองจึงเป็นทั้งรายวิชาเฉพาะและเป็นวิชาแกน ที่บูรณาการการเรียนรู้เข้ากับวิชาอื่นๆ

การจัดการเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองโลก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกจะช่วยพัฒนานักเรียนด้านพฤติกรรม ความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์โรคระบาดที่ทั่วโลกประสบ การให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนแบบเน้นการปฏิบัติและประสบการณ์จริง การเสริมสร้างให้ผู้เรียนคิดถึงตนเองในฐานะพลเมืองโลก ตระหนักในบทบาทของตนเอง สิทธิ และความรับผิดชอบต่อพลเมืองโลก ให้ความสำคัญเคารพวัฒนธรรมที่หลากหลาย แสดงความสนใจต่อประเด็นปัญหาโลก ความยุติธรรมการพึ่งพาซึ่งกันและกัน การพัฒนาอย่างยั่งยืน เน้นการสร้างความรู้ควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะทั่วไปและเจตคติที่จำเป็น สร้างผู้เรียนให้มีค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการเน้นการเรียนการสอนแบบโครงการ (Project Learning) ในการศึกษาประเด็นปัญหาโลกและสร้างมุมมองโลก ความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนในห้องเรียนกับประสบการณ์จริงในสังคม การจัดการเรียนรู้แบบอิงประสบการณ์ (Experiential Learning) การเรียนในบริบท (Contextual Learning) การสนับสนุนให้ผู้เรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ในห้องเรียนไปใช้กิจกรรมอาสาสมัครและการเรียนรู้แบบให้บริการ (Service Learning) นอกจากนี้ Democratic Citizenship Education-DCE working group หรือ คณะทำงานการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาความเป็นพลเมืองคุณภาพไว้ว่า ความเป็นพลเมืองคุณภาพมีความสำคัญและมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ดังนี้ 1) ความคิดรวบยอด 2) ค่านิยมและแนวทางการปฏิบัติ 3) ทักษะความสามารถ 4) ความรู้และความเข้าใจ โดยการบูรณาการเรียนรู้เพื่อความเป็นพลเมืองคุณภาพ ควรมีทักษะทางสังคม เพราะการเรียนรู้เป็นทักษะทางสังคม หรือความสารถเชิงสังคม กล่าวคือ การเรียนรู้มีผลต่อตนเองและผู้อื่นเป็นทักษะภายในที่ช่วยในการให้บุคคลเผชิญสถานการณ์ต่างๆ

ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเตรียมความพร้อมสำหรับการปรับตัวในอนาคต มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักปรับตัว เรียนรู้การตัดสินใจ รวมทั้งรู้จักยับยั้งชั่งใจ บุคคลที่มีทักษะชีวิตจะเป็นคนที่มีเหตุผล รู้จักเลือกการดำรงชีวิตที่เหมาะสม ช่วยให้การงานเกิดความรอบคอบ และเกิดนิสัยทำงานเพื่อสังคม การฝึกฝนเป็นการเปิดโอกาสให้คนเกิดความพร้อมในตนเองในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจรัตน์ ราชฉวาง (2562) ที่ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการในการพัฒนาตนเองให้มีความคิดสร้างสรรค์และใช้นวัตกรรมทางการสอน มีหลักการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ไขปัญหา สามารถสื่อสาร และใช้สื่อเทคโนโลยี รวมถึงมีความรับผิดชอบต่อการทำงาน เนื่องจากคุณลักษณะดังกล่าวนี้จะทำให้ครูผู้สอนเป็นทั้งผู้สร้างและผู้ผลิตได้อย่างมีคุณภาพ

การวัดและประเมินผลการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพสามารถวัดและประเมินได้จริง การประเมินเพื่อเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสร้างเครื่องมือที่ใช้ประเมินความเป็นพลเมืองโลกและพลเมืองไทยสำหรับนักเรียน เพื่อประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินกระบวนการ ตลอดจนการวัดเจตคติและค่านิยมซึ่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเน้นการประเมินผลย้อนกลับและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สะท้อนและพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับการวิจัยของ ศาลินา บุญเกื้อ (2551) ที่วิจัยเรื่องการวิเคราะห์ภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่าจุดเริ่มต้นของการจัดการเรียนการสอนเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาหลักสูตรจะประสบความสำเร็จได้ ต้องมีการจัดการบริหารที่ดี มีการวางแผน และการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องมีการส่งเสริมในทุกด้าน นอกจากนี้ ยังพบว่าการวัดและประเมินผลเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารงานวิชาการที่ผู้บริหารควรมีกฤตยุทธ์การจัดการเรียนรู้ การวัดและ

ประเมินผลอย่างหลากหลายและยุติธรรมให้เกิดประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพตามมาตรฐาน และบรรลุเป้าหมายก่อให้เกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของ พูนภักตรา พูลผล (2554) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก ผลการวิจัยด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดและประเมินผล ควรส่งเสริม สนับสนุน รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้ครูมีระบบเกณฑ์การวัดประเมินความรู้และพฤติกรรมต่างๆ หรือใช้เครื่องมือวัดให้ได้ตัวเลขแทนคุณลักษณะต่างๆ โดยนำเอาข้อต่างๆที่ได้จากการวัดรวมกับการใช้จิตวิญญาณของผู้ประเมินมาใช้ในการตัดสินใจ โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ วัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่หลากหลาย

การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสมกับนักเรียน นักเรียนสามารถเข้าถึงสื่อต่างๆ ที่ครูผลิตได้ง่าย และการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไม่เกินไปในทางที่ก่อให้เกิดการให้ร้ายบุคคลอื่นทั้งที่เจตนาหรือไม่เจตนา หรือเป็นการใช้ช่องทางสื่อออนไลน์เพื่อทำให้บุคคลอื่นเสื่อมเสียชื่อเสียง หรือการส่งต่อข้อความอันเป็นเท็จหรือหลอกลวงให้หลงเชื่อโดยไม่ปรากฏข้อมูลที่แท้จริงเลย ศาลินา บุญเกื้อ (2551) ยังได้เสนอกิจกรรมการพัฒนาสื่อและสารสนเทศทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพราะสื่อ เทคโนโลยีทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจและสามารถเพิ่มพูนทักษะความสามารถ และประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้ ตลอดจนการแสวงหาความรู้เกิดการค้นคว้าข้อมูลที่มากมายเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับพูนภักตรา พูลผล (2554) ที่ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก ผลการวิจัยด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี ด้วยการนำสื่อเทคโนโลยีมาช่วยอำนวยความสะดวกให้เป็นแหล่งเชื่อมโยงความรู้ให้มียุ่ทั่วทุกมุมโลกมารวมเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน โดยการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการ

จัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพและพร้อมเป็นพลเมืองโลก นอกจากนี้ตามที่ เบญจรัตน์ ราชฉวาง (2562) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า เพื่อส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาตามรูปแบบและขั้นตอนของทักษะการคิดที่เป็นระบบ มีเครื่องมือวัดและประเมินผล ประเด็นทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี มีแนวทางการพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 และความเป็นพลเมืองโลก มีดังนี้ 1) ด้านเทคโนโลยี ควรสัมมนา/อบรม/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการเชื่อมต่อระบบเครือข่าย ให้ครูได้เรียนรู้จากการปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้น ประเมินผลจากพฤติกรรมการใช้และผลงาน โดยตั้งเกณฑ์การเปรียบเทียบที่ยอมรับได้เพื่อให้ครูได้เรียนรู้ และใช้อย่างอิง เพื่อเทียบระดับ (Bench Marking) 2) ด้านสื่อ ควรจัดสรรงบประมาณกำหนดแนวทางการพัฒนา ผักผ่อนทักษะในการผลิตสื่อ ออกแบบและใช้สื่อได้ตรงกับตัวชี้วัดและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจัดเก็บสื่อได้อย่างเป็นระบบ ส่งเสริมต่อกระบวนการเรียนรู้ ประเมินผลจากคุณภาพของสื่อ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรพิจารณาให้การสนับสนุนและส่งเสริมในด้านการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและสามารถวัดและประเมินผลได้จริง ด้วยการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก แล้วนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สืบเนื่องมาจากการวิจัย พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด แต่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด โดยเฉพาะหวัการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำกว่าหวัข้อการนำผลการวัดและประเมินผลไปใช้

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรให้ความสำคัญกับ การวัดและประเมินผลที่หลากหลายและยุติธรรมให้เกิดประสิทธิภาพและนำไปสู่การพัฒนา

ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ

สืบเนื่องมาจากผลการวิจัย พบว่าด้านการวัดและประเมินผลค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด แต่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เหมาะสมมาช่วยอำนวยความสะดวกให้เป็นแหล่งเชื่อมโยงความรู้ให้มียุทธศาสตร์อยู่ทั่วทุกมุมโลกมารวมเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน โดยการนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

สืบเนื่องมาจากผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำรองลงมา

1.4 ครูผู้สอนเน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดบรรยากาศทั้งในและนอกห้องเรียนให้นักเรียนได้เรียนรู้และฝึกทักษะความเป็นพลเมืองโลกโดยการนำสื่อ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ และปรับกระบวนการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริงให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

สืบเนื่องมาจากผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกประเด็นการบริหารวิชาการด้านการวัดและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด แต่มีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุด เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาด้านคุณภาพการบริหารงานวิชาการเป็น การส่งเสริมและสนับสนุนให้กับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกในตัวผู้เรียนในด้านอารมณ์ – สังคม รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรม จึงเห็นควรศึกษานวัตกรรม การวัดและประเมินผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก

เอกสารอ้างอิง

- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2553). วิสัยทัศน์ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) พ.ศ. 2553-2556. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน).
- ทัศนีย์ วงศ์ยืน. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร.
- เบญจรัตน์ ราชฉวาง. (2562). การศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- พินสุดา สิริรังศรี. (2560, ตุลาคม – ธันวาคม). การพัฒนาการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง. วารสารสุทธิปริทัศน์. 31(100), 101.
- พูนภักตรา พูลผล. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองโลก. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ศาลินา บุญเกื้อ. (2551). การวิเคราะห์ภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาของ สป. ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564). กรุงเทพฯ: สำนักฯ
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). ข้อเสนอแนะตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง

- โลก ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน.
กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Annette Rome. (2020). Global Citizenship: A Moral Imperative. *CETA Australian Guide 2020*. 15.
- Berdie D.R. Anderson J.F. Niebuhr M.A. (1986). *Questionnaires: design and use*. Metuchen, NJ: Scarecrow Press.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York: Harper Collins Publishers.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2007). Educational administration: Theory research and practice. *Recherche*, 67, (02).
- Kniep, Willard M. (1986). Social studies within a global education. *Social Education*. November/December.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Ministry of Education. (2014). *2014 Syllabus Character and Citizenship Education Primary*. Singapore: Ministry of Education.
- Rome. (2018, July). Role of Education for Global Citizenship in Promoting Social, Economic and Environmental Justice, Rome Conference Proceedings.
- Unesco. (2018). *Education Transforms Lives*. From <http://www.bic.moe.go.th/index.php/component/kr/itemlist?start=10>.